

התשובה של צבא גרמניה לאתגרי העתיד

צבא גרמניה הוא כיום צבא של שלום, שהפעילות היחידה שלו מעבר לגבולות ארצו היא במסגרת של כוחות בין-לאומיים לשמירת שלום. כדי שיוכל למלא את משימותיו עובר כעת צבא גרמניה תמורות בתחום הארגון והאמצעים

חיילים גרמנים בסיור באפגניסטן, פברואר 2006

גנרל-לויטננט
הנס-אוטו בודה
(Hans-Otto Budde)

מפקד זרוע היבשה
של צבא גרמניה

מבוא

עד לפני כשני עשורים קל היה, יחסית, להשיב על השאלה מהי הצלחה מבצעית של צבא: השגת הכרעה במלחמה שאותה ניהלו כוחות סדירים, דהיינו הבסת אויב בעימות סימטרי. לשם השגת המטרה הזאת נעשה מאמץ לבנות צבא אופטימלי מכל ההיבטים: המבנה, האימונים והציוד. השגת ביטחון לגרמניה משמעותה הייתה להשיג יכולת הרתעה ויכולת הגנה שיאפשרו לשמור על השלמות הטריטוריאלית שלנו. לשם כך נבנה צבא גרמניה. אולם שינוי הפרדיגמה הביטחונית לאחר תום המלחמה הקרה שינה גם המשוואה שלפיה ביטחון = הרתעה ויכולת הגנה. השינוי הזה היה בלתי נתפס ובלתי צפוי.

אתגרי העתיד

בתקופת המלחמה הקרה נבלמה הסכנה לפרוץ מלחמה סימטרית בשל התיקו הגרעיני בין המעצמות. אולם עם תום המלחמה הקרה הלכה ונעלמה סכנת המלחמה הסימטרית, ואת מקומה תפסו סכנות ואיומים חדשים: סכסוכים אתניים, פנאטיות דתית והתפרקותן של מדינות. יחד עם ההתפתחויות האלה היינו עדים גם להפרטת השימוש בכוח, לטרור בין-לאומי ולהפצה נרחבת של נשק מכל הסוגים, ששיאה עלול להיות התחמשות חשאית בנשק גרעיני.

נוסף על כל אלה גם צצו סוגים חדשים של סכנות ושל איומים שלא היו ידועים עד כה, כגון התקפות על מערכות מידע. מדובר בסכנות שמשקפות לא רק למדינה זו אחרת אלא לכל המדינות.

אומנם אין להוציא מכלל אפשרות שגם בעתיד יתנהלו עימותים ומלחמות בין מדינות, אבל עם זאת ההתפתחות המשמעותית של שני העשורים האחרונים היא העובדה שלמדינות כבר אין מונופול על הפעלת הכוח.

העקרונות של מדיניות ההגנה, התפיסה של צבא גרמניה והנייר הלבן של הממשלה הפדרלית בנוגע לביטחון גרמניה ולמדיניות ההגנה שלה מתייחסים לאתגרים החדשים האלה לביטחוננו במאה ה-21. העקרונות האלה והתפיסה הזאת כוללים מתן עדיפות להפעלת כוחות גרמניים במסגרת עימותים וניהול משברים בין-לאומיים. הדרישה שעולה מכך היא שהכוחות הגרמניים יהיו מסוגלים לפעול בכל הספקטרום של העימותים האפשריים - החל מניהול מלחמה בעצימות גבוהה, דרך מבצעים לתמיכה בבניין של אומות אחרות וכלה בהושטת סיוע הומניטרי בכל מקום בעולם.

מבחינת צבא גרמניה הצלחה בפעולות האלה יש שני ממדים: כפיית שלום - פעילות שהיא קצרה יחסית ואינטנסיבית - ופעילות ממושכת של בניית אומות. בשני הממדים האלה על צבא גרמניה להשיג

שליטה ובסופו של דבר אף לנצח.

כוחות ויכולות מתאימים לכל משימה

לביצוע המשימות האלה נדרשים כוחות צבא מתאימים שיכולים למלא את כל הספקטרום של המשימות. צבא גרמניה אינו בונה כוחות ספציפיים למשימות מוגדרות, אלא מאמן את כוחותיו כך שיוכלו למלא כל משימה שתוטל עליהם. עם זאת, כאשר מוטלת עליו משימה ספציפית, הוא מרכיב - מתוך הכוחות שעומדים לרשותו - איגודי כוחות שהם המתאימים ביותר למילוי אותה המשימה. בהתאם לצורך ניתן לתגבר את האיגודים האלה בכוח אדם מהדיוויזיה למבצעים מיוחדים ומהדיוויזיה יבילת האוויר.

איגודי הכוחות האלה מתאימים לניהול מבצעי קרב גדולים במסגרת כוחות שלום רב-לאומיים נגד אויב שהוא פחות או יותר מאורגן מבחינה צבאית. הכוחות האלה גם מסוגלים לנהל פעולות הצלה ופינוי וכן פעולות ייצוב. הכוחות האלה הם הבחירה הראשונה כשמדובר במאמץ ליצירת סביבה בטוחה ומאובטחת. נוסף על כך עומדים לרשות צבא גרמניה כוחות לפריסה במסגרת פעולות רב-לאומיות ממושכות - בדרך כלל במסגרת פעילויות לשמירה על השלום הכוללות לחימה באינטנסיביות נמוכה עד בינונית. יכולתם גבוהה במיוחד בתחום השמירה

אין להוציא מכלל אפשרות שגם בעתיד יתנהלו עימותים ומלחמות בין מדינות, אבל עם זאת ההתפתחות המשמעותית של שני העשורים האחרונים היא העובדה שלמדינות כבר אין מונופול על הפעלת הכוח

על סביבה בטוחה ומאובטחת. כוחות כאלה של צבא גרמניה פועלים כעת במסגרת המבצעים של ISAF בצפון אפגניסטן.

מבצעי ייצוב עשויים להיות באינטנסיביות גבוהה ברמה הטקטית, כפי שעולה בבירור ממה שקורה בדרום אפגניסטן. זו הסיבה מדוע לכוחות לשמירת שלום יש יכולות לחימה גבוהות. משמעות הדבר היא שהפלוגות והגדודים האלה אינם ב"משקל קל" כשמדובר בלחימה. ברמת החטיבה הם מאורגנים כך שיוכלו לנהל מבצעי ייצוב. (לשם כך כוללות החטיבות האלה יחידות הנדסה, קשר, לוגיסטיקה ומודיעין).

אולם אין די בכוחות האלה המאוגדים לפי יכולותיהם. היכולות הצבאיות צריכות תמיד להיות משולבות במסגרת של מדיניות ביטחון לאומית - מדיניות שבה מעורבים כל משרדי הממשלה וכל

הסוכנויות העוסקות במשימות הקשורות לתחום הביטחון - הן במישור הלאומי והן במישור הבין-לאומי.

מנקודת המבט של המטרה שיש להשיג, משמעותה של הצלחה מבצעית היא מבחינתנו - החיילים - יצירת סביבה בטוחה ומאובטחת לאורך זמן, שבה ניתן ליישם בהצלחה צעדים פוליטיים ואזרחיים נוספים. תפקידם העיקרי של חיילים הוא לשמור על הביטחון - בין היתר באמצעות לחימה. לאחר שמושג הביטחון, אפשר לצמצם את הפעילות הצבאית כדי לפנות מקום לצעדים לא צבאיים. זה מחייב שלכל חייל יהיה מגוון רחב של כישורים. בראש ובראשונה כל חייל חייב להיות מסוגל להוציא אל הפועל את המנדט שניתן לו - גם נוכח התנגדות. במילים אחרות, הוא חייב להיות מסוגל להילחם. העיקרון הזה נכון לכל הצבא. אולם זו לא הדרישה היחידה מהחיילים. כל החיילים בצבא גרמניה חייבים להיות מסוגלים להגן על בני אדם ועל רכוש שהוצבו תחת אחריותם, לתווך בין מחנות ניצים ולסייע בעת חירום - גם בסביבה שאינה מוכרת להם מבחינת הגיאוגרפיה, האקלים והתרבות.

בעוד המטרה האסטרטגית היא "ביטחון ובנייה מחדש", המטרה ברמה האופרטיבית והטקטית היא "הגנה והשפעה". המטרה הזאת מתייחסת בראש ובראשונה לאוכלוסייה הזקוקה לסיוע. יש להגן עליה, ויש לסייע לבנייה מחדש של המבנים שנחרסו. חיוני להשיג את אהדתם של האנשים. כדי להשיג זאת יש קודם כול לרכוש את אמונם. ניתן לעשות זאת רק באמצעות מגע ישיר עם האנשים. אולם את הגישה הזאת יש ליישם גם כלפי החיילים שלנו, שמצפים מהם להשיג את המטרות האלה. המגע הקרוב, שבו יש צורך כדי לרכוש את אמון האוכלוסייה, כרוך תמיד בסיכון אישי מוגבר. זאת הסיבה מדוע חיוני ביותר להגן על הכוחות בעת ניהול מבצעי השיקום. ההגנה חיונית כדי שניתן יהיה להשלים את המשימות, לשמור על חופש פעולה פוליטי ולמלא את חובתנו לדאוג לאנשים. אולם בהגנה בלבד אין די. ההגנה על הכוחות קשורה קשר בל ינתק ליכולת להשיג השפעות ממוקדות. הגנה והשפעה הן שני צדדיו של אותו מטבע.

הגנה

בהתאם לדוקטרינה של צבא גרמניה יכולים כוחותיה להשיג את האמינות הנחוצה להם רק באמצעות שילוב של עליונות בתחום המודיעין ובתחום הפיקוד והשליטה יחד עם היכולת להקרין השפעה ולהקנות הגנה מתאימה לכוחות שמבצעים את משימותיהם. בצבא גרמניה ההגנה על הכוחות היא מערכת אינטגרלית של רכיבים פעילים וסבילים הכוללים מערכות לחימה, חימוש, אימון מכוון

פטרול גרמני באפגניסטן מקבל תדרוך לפני היציאה למשימה | על הכוחות הגרמניים להיות מסוגלים לפעול בכל הספקטרום של העימותים האפשריים - החל מניהול מלחמה בעצימות גבוהה, דרך מבצעים לתמיכה בבניין של אומות אחרות וכלה בהושטת סיוע הומניטרי בכל מקום בעולם

כוחות ידידותיים, כוחות אויב וכוחות ניטרליים. ניתן לעשות זאת באמצעות חישנים מודרניים ארוכי טווח ובאמצעות נהלים מתאימים לקבלת החלטות במהירות ולכניסה לקרבות.

הגנה על הכוחות בצבא גרמניה משמעותה גם שימוש עקבי בטכנולוגיות וביכולות מודרניות, כגון רובוטים. על אלה ניתן יהיה בסופו של דבר להטיל את כל התפקידים המלוכלכים, המשעממים והמסוכנים ולשחרר את כוח האדם לביצוע משימות מתוחכמות יותר. ברובוטים טמון אפוא פוטנציאל רב לעתיד בכל תחומי הפעולה.

השפעות

במיוחד בעת שמוציאים אל הפועל מבצעים יש לראות את ההגנה על הכוחות בהקשר של היכולת ליצור אפקטים, שכן הצלחה אופרטיבית, דהיינו היכולת להשלים את המשימה, תלויה ביכולת להביא כוחות ואמצעים למקום הנכון ובזמן הנכון. החוכמה היא להיות מהיר יותר, מדויק יותר, בעל

ירי שגוי על כוחותינו או על אזרחים בעת פעילות מבצעית הוא סכנה חמורה שיש להתמודד איתה באופן פעיל. ניתן לתנוע זאת באמצעות חישנים מודרניים ארוכי טווח ובאמצעות נהלים מתאימים

האלה. במיוחד הרכב המשוריין הרב תכליתי מסוג בוקסר מספק רמת הגנה שאין לה אחר ורע בעולם כולו בכלי רכב על גלגלים. הניידות המרשימה שלו ויכולתו לשאת מטען רב הופכות אותו לרכב אידיאלי לחי"ר, לפיקוד, לתובלה ולכוחות רפואה.

4. יכולות זיהוי. ירי שגוי על כוחותינו ("אש ידידותית") או על אזרחים בעת פעילות מבצעית הוא סכנה חמורה שיש להתמודד איתה באופן פעיל. לכן ישנה חשיבות עליונה לזהות במהירות ובאופן אמין את כוחותינו,

משימה וכן דוקטרינה מבצעית ונהלים. הגנה והשפעה באות לידי ביטוי בפרויקטים קונקרטיים. בפעולות ההגנה שמבצע צבא גרמניה הוא מרכז את מאמציו בארבעה תחומים:

1. מערכות הגנה אישיות איכותיות שמשפרות את יכולת ההישרדות של החיילים המוצבים במשימותיהם השונות. דוגמאות מובהקות לכך הן מערכת "רובאי העתיד" שמוכיחה את עצמה באפגניסטן ומערכת "החייל המבצע" המיועדת לכל מי שאינם לוחמי חי"ר. כניסתו לשירות של דור חדש של כלי נשק אישיים תשפר אף היא את ההגנה על החייל הבודד.
2. הגנה על בסיסים ועל מתקנים. בגלל האיום המוחשי על המתקנים שלנו יש להגנה הזאת חשיבות רבה.
3. הגנה על כלי רכב. כדי לבצע משימות בתחום הפיקוד והשליטה, המודיעין, הלחימה, הסיוע וההספקה יש צורך בסוגים שונים של כלי רכב בעלי רמות שונות של מיגון. אין בנמצא סוג אחד של כלי רכב שיכול לבצע את כל המשימות

אוניות הצי הגרמני יוצאות מווילהלמסהפן לחילוי משימותיהן בלבנון | חשוב מאוד לתת הגנה ויכולת השפעה לחיילים גרמנים הפרוסים מעבר לים ומשתתפים במבצעים לניהול משברים בין-לאומיים

גרמנים הפרוסים מעבר לים ומשתתפים במבצעים לניהול משברים בין-לאומיים. זוהי זכותנו ובה בעת חובתנו לספק לחיילים שלנו את ההגנה הטובה ביותר ואת האמצעים הטובים ביותר, הנשענים על הטכנולוגיות המתקדמות ביותר, שיאפשרו להם לבצע את משימותיהם. יש קשר הדוק בין הגנה להשפעה - לעיתים הן אף מתנגשות זו בזו. כל החיילים מודעים לכך.

בלי לגרום לנוזקים בשולי המטרות. מדובר באמצעי שיפעל בשיתוף פעולה הדוק עם מזל"טי סיור.

סיכום

הפעלת כוחות גרמניים לעולם אינה מטרה בפני עצמה. הגנה והשפעה הן עתה התרומה הצבאית של גרמניה לקונספציית הביטחון והבנייה מחדש. הגנה והשפעה הן גישה המיועדת לסייע לבני אדם. לכן חשוב מאוד לתת הגנה ויכולת השפעה לחיילים

יכולת עדיפה בתחום הפגיעה מנגד ולהיות מסוגל ליצור אפקטים משמעותיים יותר על המטרות מאשר היריב. כך ניתן להכתיב את מהלך העניינים, להשיג יוזמה ולשמור עליה.

תנאי מוקדם להשגת יכולות לחימה משופרות הוא בניית היכולת לנהל מבצעים מבוססי רשת. ואכן רישות הכוחות המזוינים הוא אחת המהפכות שעובר עתה צבא גרמניה. לשירות הצבא עומדת כבר עתה מערכת אינטגרטיבית לפיקוד, לשליטה ולמודיעין שאליה קשורים כל החילות וכל הכוחות.

שיפור יכולת הפעולה של צבא גרמניה תלוי כעת בהשלמתן של כמה תוכניות פיתוח ספציפיות:

- הדגם החדש של טנק הלאופרד העומד לרשות צבא גרמניה Leopard 2A6 - הוא אחד מטנקי המערכה הטובים ביותר בעולם. כעת משפרים אותו עוד כדי שיתאים עוד יותר לפעולות ייצוב. השיפורים האלה כוללים הוספת הגנה מפני מוקשים ופיתוח חימוש רב תכליתי.
- רכב הלחימה לחי"ר מדגם Puma, שהצטיידות בו עומדת במוקד תוכניות הרכש של צבא גרמניה. מדובר ברכב משוריין העומד בסטנדרטים הגבוהים ביותר בכל הנוגע ליכולת השרידות, הניידות וההגנה.
- יכולת לחימה משופרת מקנה גם מסוק התקיפה הרב-תכליתי מדגם Tiger, המצויד בטילי 3 Pars ארוכי טווח. באמצעות הטילים האלה משיג Tiger את יכולותיו להשתף

החוכמה היא להיות מהיר יותר, מדויק יותר, בעל יכולת עדיפה בתחום הפגיעה מנגד ולהיות מסוגל ליצור אפקטים משמעותיים יותר על המטרות מאשר היריב

בכל סוגי המבצעים, ובהם פגיעה במטרות איכות והגנה על שיירות. באמצעות ה-Tiger ובאמצעות מסוק התובלה הקל מדגם NH 90, שהחל להיכנס לשירות בדצמבר 2006, עלה בידי צבא גרמניה לבצע קפיצת איכות ולצעוד צעד חשוב קדימה בדרך לניהול מבצעים באמצעות חי"ר המסתייע במיכון אווירי.

- בתחום סיוע האש ישיג צבא גרמניה שיפור גדול בתחום הדיוק והיכולת לייצר אש מנגד לטווח בינוני באמצעות ה-GMLRS - מערכת רב-קנית לשיגור רקטות מונחות. המערכות הראשונות אמורות להיכנס לשירות ב-2009.
- ברשימת הפיתוח והרכש של צבא גרמניה מצוי גם אמצעי לפגיעה מנגד במטרות נקודה